

Mr. Wilhelm B. von Schlegel

1853-76

Min gode vän W. Bergman!

Du undrar, (jag märker det nog) och det hafva flere än du gjort
afven den förändring, som skett inom mig: jag var
före min resa långt hemmare förgylt födelens
stora mål och Churten än nu, ty nu är jag
jag vet det gyll, död (sannoligen död),
men jag är såvitt förleda af kamraten som
i sommar sent förfört och lockat mig
och nu tröis jag ej böja någon lätting
ty jag känner mig så ovardig och fattig ofett
förfarligt, skärmed när jag tänker på all-
varlige ^{ansien}. Oaktadt men ^{här i skolan} noglora
^{lynnar} känner jag mig dock deremellan mycket
olycklig och i frivärsta känner jag mig ofta.

utan at jeg bet hvarfor. Jeg tør dog
at jeg er fordor; men aa, 'du!
er . pengestod . . . . .

Med medlidende med

Vikleen

Ne vet du aet.

quam det via Hæa accha på oft. cth
gipre Gud vi aldrig förtummade det, vi
skulle då ej så ofta komma i Hängel.
ctch Edithen, bed äfven du för mig, din
sorga, dånstiga lön, alk, jag belöfvar
så väl fröjandes och afstundande af alla,
- Förlåt att jag nu skrifver så långt,
men jag kan ej hjälpa det. -

- Det är märkvärdigt hvad denna or-
den lygnet död för allt andligt. Lili om
i storsaga i Jernstads kyrka & mit häre
från. Det var mycket fästskande att
se den burt på andakt som den rädde.
Pappa fruktade så utmärkt vackert,
men de syntes så tanklösa, det var så
märkande att se. - Chen om de frige
ofta lön rent Guds Ord skulle det nog
verka, deras sinnen äro så lifliga och
högliga, så lukt sluka mot allmogens
i våra beaktar. - Stut gör här med
en sådan racklet och liflighet. - Här
är obekräftigt vackert och lifligt. -

Tack för undermåttarna om förgäva
och blommar. - Skicket bräddar
Tuska Lillaniger. Din Skytte skän

Krusund d. 29 Juli 1853.

Min älskade bröder Wilhelm!

Guds Skid, frid och kärlek lön.
Har jag dig, af hela mitt hjerta, ä-
skade bröder!! - - -

Lika innerligt kär och värbommet ton
Ditt förtä bref, var äfven det andra som
jag i går erhöle. Tack! innerligt tack
derför! - Chen jag har att ika förtä
hvarföre du var så nöjd med ditt
förra bref. Det var för mig så kär, så
uppmärksamt, hur lycket du så att
jag skulle kunna bevara upp det? - Skj
Edithen, men nog lofar jag att gömma
det sorgfärdigt, såsom du bad mig, dock
ej allena till dig de vi komma till Stockholm.
Lena. -

Att, hvad det gläder mig att skil
och du äro uppriktiga mot hvarandra,
Ly förtä att en så skön och en så
viktig sak. - Du frågar mig om jag är
Ditt uppriktiga lön. Edithen, jag är

om det och jag tror att jag är det.
Känner ej afven Du att jag är uppriktigt
mot Dig. - Hade jag inte några fler saker
jag afven uppriktigt sagt till dig, så du
beder mig se om; och jag lofar afven att
göra det; med vilken att du vill beakta
samma Gjerit igen, och läst uppriktigt
saga mig det, lovar att du ser att jag se-
lar, och det är uti så mycket mycket det
känner jag, men det är dock långt mera
än lovad du och någon annan kan se,
ly Gjerit att den beste Gud och deruti kan
idol ondt. - Att Wilhelm, jag kan väl
bli förbiförd så jag tar till på huru
mycket tyad Gud måste se hos mig. -
- Men så måste jag för en stund vända
ögonen utifrån, och se på honom som
ropar: "Kommer till mig & alla som arbe-
ten och äro betungade, jag vill veder-
gicka eder." Tänk Wilhelm, huru han
står och ropar och kallar, och klappar
på våra hjertans dörr. Han vill ej att
vi skola se så mycket på oss själva att
vi se oss blifva bortse från honom som

är kallelset. Såsom Israeliterna så
se sina bitna af giftiga ormar. Derför
anbefalldes att de gå till Kapparnaum för
att blifva helbrända, så skola och vi ar-
me, som blifvit af synden så illa fördur-
vade, skynda oss fräta våra ögon på
Honom som blifvit kallelset för våra syn-
den. Låt oss ej stå med våra ögon på
det vi ej må dö af syndens gift, utan
vi skola komma till och se på honom.

Att huru innerligt har ej Jesus
älskat oss! Att att vi kunde ständigt
läta på den kärleken så skole den
uppvärma våra hjertan till genkärlek, men
af oss själva förbiför vi honom. Han må
se våra elden för att blifva varm.
Låt måtte komma till Jesus för att han
na älska, för att han se oss, för att han
na läppa. Han är allt, vi är intet, men
vi kunna ej en gång känna att vi är
intet. Att, men attskade Wilhelm, måtte
den här Trösteren fräta till oss
fräta hjerta! Låt Dig till Hans Ord

Wilhelm Bergman

3/906
My dear Wilhelm
You have made
me so curious to see
Simons' Ixozite Mils
flower, that I quite regret
you did not enclose it,
but as you have given
me the name I mean
to enquire amongst
botanists of such a
flower exists in England,
and if possible plant a
root of it in my garden.
When I should then look
at it without thinking
of you, I am very

grieved about dear Annie's
trials, and for her sake
I almost hope she has
not yet started for
Ipsland, for while her
father is ill your mother's
advice will be such a
comfort to her. Since
you left I have had no
one to stay with me, and
only two persons have
called on me, consequently
I have had much time
for reading and I
have read so much about
Sweden and Trollhättan
that when I come I think
I shall feel quite at
home there. George as

usual is very busy
he often talks of you
and sends his love to you
and Charles whom he
wants so like to see again.
I am glad you do not
forget Rose Cottage which
becomes dearer to me in
proportion as it shelters
dear friends, but I
must now say adieu
having to write to Maria
before receiving a little
music pupil who should
be here in half an hour.
So with much love
Believe me
Yours affectionately
Emma
September 3rd / 56

Monsieur

B. Bergmann

Rue Grignan, No 38

Marseille

Neuchâtel 29 8e 1858

Monsieur & cher frère !

Je m'attendais bien à recevoir la nouvelle de
votre heureuse arrivée à Marseille, non à voir un
beau livre pour me rappeler le nom de Bergmann
et celui de son pays. Je vous remercie de ce souvenir,
il me fera connaître de plus près les pays septentrion-
naux, sur lesquels j'ai si peu de description lue.
Mais, sans le livre, ma mémoire se fait bien souvenir
de vous, comme on se souvient de ceux auxquels on
se sent lié par la cœur. Comme rien n'arrive sans
une direction d'en haut, nous regardons comme une
grâce spéciale que le Seigneur vous ait envoyé sous
notre toit, et sans savoir quel lien ce fait peut avoir
avec l'avoir, nous avons toujours joué de votre séjour
& nous désirons que vous considériez aussi un peu
notre maison comme la vôtre. Que vous en quelque
de vos passe-ici, venez à nous comme des amis
chez leurs amis. Notre maison n'offre pas grand attrait,
mais nous croyons que sa simplicité même a aussi

ses avantages.

J'ai retrouvé un morceau de votre main, une tendre-
tion que je suis prêt à croire avec vous. Il s'agit
à la poursuite de moi, sans doute par suite de nos fréquentes
absences. Si nous avions été dans une saison moins agitée,
j'aurais eu du plaisir, quand vous auriez pu, à revenir
avec vous quelques exercices en votre langue.

Toute la maison va passablement. Les fiançailles
de notre fils, ainsi que la fille d'un de nos amis, Mlle
Marie Delachaux, nous occupent à présent assez en
lettres et en visites à recevoir ou à rendre. L'un d'eux
sont au Seigneur & désirent employer leur vie à son
service. Si le Maître leur ouvre la porte, ils ont tout
entre les deux. Bien des grâces, ils auront une réponse,
billet d'autant plus grande. Enfin, je vous prie, quelques
prières pour eux. Le mariage sera par lui de sitôt,
par avant que mon fils ait une place à desservir.

Mlle Carolina doit commencer dans un moment, avec
Mlle Neumann, à faire un peu de gré avec moi, contre-
position de votre œuvre. Je veux être en cela bien peu
utile, soit à cause du peu de temps que Mlle Carolina peut
y consacrer, soit à cause du temps assez prochain de
Mlle Neumann.

Dans vos rares heures en Suisse, j'espère que vous
donneriez & nouvelles de l'œuvre de Dieu dans votre pays.

Et quand vous pourriez y mettre quelque soin, je pourrais
retourner partie de vos articles, en tout, suivant les cas, de
manière à en tirer quelques morceaux pour nos journaux
destinés à l'édification. J'espère que

Lorsque vous aurez occasion de voir Mlle Horan
Mond, n'oubliez pas de lui faire nos plus cordiales
amitiés. J'espère que, si vous restez quelque peu à
Marseille, il vous sera utile.

Agitez, ainsi que Mlle votre frère, nos affectueux
salutations, & croyez à toute la sincérité de nos
sentiments fraternels. Je parle pour ma femme

& pour moi
S. Thomas P.

Salutations cordiales, cela va vous dire, de toute la
maison.

något. Den gode Mr. Thomas har varit så god att vilja åtaga sig att fortsätta denna öfning. Jag får 2-3 gånger i veckan till Mr. Thomas och han läser då en ^{eller mer} ~~helt~~ ^{med} Mr. Neumann och mig. Samt vill jag nämna Mr. Thomas så behöfver jag ej tillägga att denna läkning icke eger rum utan att äro en nyttig och allvarlig tillämpning på ett vårt själs bästa afseende göres och utan att mången uppmärksamhet ^{riktas} på oss i vårt land. Jag har ännu ej haft några underättelser från min bror och är jag all' bror orolig afseende hvad som har hänt, men jag hoppas emed lertid att jag skall få ett svar snart på det bref jag skref straxt efter din afresa. Har du hört att Mr. Trotte skall lämna Sverige för att resa till Haag? Denna underättelse bekräftar vi genom Mr. Gallat. Många hjertliga hälsningar till Gustaf beder jag dig framföra från din vän barolina. Mr. Neumann har budit mig att på det vänkaptigaste hälsa dig.

58
München den 31 October
Mein lieber Wilhelm!

isä nygert om hemmet. du vet hur
kär alla Elsa är för mig &

Barnen ha nu begjert deras religiösa
undervisning - mätte Theresas skottell
förbåne sin vilgighet & föttn att
barnen var mycket ontgitt af vår kär
Vår Theresas och försägar allt tyck
kan redde oss att få brev från
Wilhelm, underhåll korrespondensen
med honom, jag tycker det skulle vara
gällt. - den mätte M. Neumann be
mig hade mycket till Wilhelm af
en Guds och Theresas - i det vi
är i bevarat hemmet, ty det är mycket
fält under och Theresas hus & vint
riktigt starkt under och Theresas - jag ha
till oss för Theresas barns hushåll
samt eröfva till Guds skottell
han var mycket nygert att få veta att
för att lättnad hem genom Guds skottell
vår att eröfva på hennes enre
Om att vi alla för mig att vilt

se vår egen oskethet och att vår Guds skottell
mätte på det enre förskottell
samt lilla nygert skottell på Guds
att vi mätte blifva samma lilla skottell
5 vasa yngre fruar som hade af
sina brorskyrkan den skottell Theresas
hållande till skottell; Skottell
på mätte gamla skottell korsfäst skottell
hos oss och den nya skottell skottell
Theresas, Lennas och den Guds skottell
Mamma &

Gud välsign Elsa både och till sin
Elsa isä Elsa eröfva af Elsa skottell
om. Lenna Emma

Snälla Wilhelm, hjertligt tack för
de vänliga rader som du skickade
oss från Marseille. Jag hoppas
att vi nu kunna eders litet
mera hemmastadda än då du
skref. Skilket stort tomrum du
gjort bland oss behöfver jag ej säga
ty detta förstår du lätt; men jag jä-
minnes ofta om ditt vistande
bland oss genom den kära fru
Kicken, hvarest jag har ett riktigt

Neuchâtel den 6 November 53.

Min älskaste Wilhelm!

För det så välbemärkt brefet som vi
skallt i går. Tacka den lilla svenska
bröns i hjertligt. — Gif mig kärle Wilhelm
skrifva denna gång enare, blott skrifva
på rader igenast. — för att säga Dig att
vi afskickade den 1te Nov. en mer eller
ett litet bref från oss, ifrån ~~ett~~ ^{ett} en
högvarde, från M. Thomas & Schuler
den vilja hafva det, vi skrif ^{ett} ~~ett~~ en
af kaptenerna att de berättat det
ty adressen var trogen rätt. — vi hafva
äfrå riktigt bekunnat ditt förra
bref; men Wilhelm det var mitt
fel att det bevarades så sent.
Wilhelm vet hur ofta jag måste
bricka det som skulle vara mig känt

valdes mætti þu upphjálta skrifum þu
till Lorshygn - den mætti M^r
Thomas heili reolan lemmut sitt
með Caroline Lorshygn - forðit elufin
ok var þessu þu allt nu þessu mætti
elufin. nýgum gang. - den þessu
vanskum nu þu ok ok allu þu þu
ok þu Wilhelm ruben - þu
Guð Með - atur er skil þu þu
þu þu nu reola ok aftur af
þu Caroline - þu þu þu nu
reola skrifu nýgum orð - men omg
þu - atur er vanskum þu þu
þu skrifu - þu þu nu af
sagur ok - skil Guð þu atur
þu stur ný - Mr Thomas
þu af nu þu þu, annu all
orð - Wilhelm er mætti af ok allu
þu nu skrifu mætti nu
Guð þu er þu þu þu þu
þu þu Thomas samt Mr Neume
þu þu þu þu þu

Matte þu nu nu þu þu
þu er þu þu þu. Þu
ok þu af nu. Þu af nu. nu þu
þu þu mætti þu þu
þu þu nu þu er þu þu i M^r
þu þu þu þu Wilhelm þu
þu þu þu, þu þu vanskum
erallu mætti Caroline ný ok
þu mætti - den skrifu Caroline
þu nu þu þu ný nu mætti
þu nu þu. Þu þu þu af
allu - þu þu mætti af þu
þu - þu þu þu þu þu
mætti till Thomas - þu den allu
nu þu skrifu - þu Guð
þu þu af ok ok þu þu
með þu mætti vanskum þu
af allu Þu
þu Thomas
Guð nu nu af allu

Very much in seeing
you again
Believe me then
Yours very affectionately
Emma Biddle

May 3rd 1853

My dear William
As you have not
given me your address
I must trust to Berry
knowing it, and forward-
ing this to you, and
now let me tell you
how very glad both
George and myself
will be to see you
and Gustave in our
little Rose Cottage, but
as George has invited

A Cousin of his to
remain here, a whole
month, and in consequence
of his coming on
business matters it is
impossible to put him
off. We cannot possibly
offer you a bed until
the month of June.
and as I can't bear
the idea of turning
you out at night
to sleep, I do hope
you will be able to
remain in Sweden
till then and then come
and pay us a long
visit in Ipswich.
It would be very
delightful to us to return
with you to Stockholm
but this year circum-
stances won't allow
us to think of it.
Annie informed me
of Robert's illness
but at the same time
cheered me about his
recovery so I hope
you have had no
bad news since.
As I am counting

of whom are strictly
honest and very clean
and between the two I have
little doubt but that
I should be able to get
you a very comfortable
bed room or rooms,
and if circumstances
should occur that you
would like a meal at
the place, you might
get it with attendance,
necessary, and the cost
would be only the one
meal that you take.
I only mention this
last because should
perhaps you are present

you from walking
here which I hope
will be your only
excuse for not taking
all your meals with
us; the expense of the
rooms will be very
trifling I have not
say, for sure, but I
fancy that two rooms
with candles won't be
more than twelve shillings
a week, and it even
may be less, at any
rate I hope you will
write by return of
post and allow me
to negotiate for you

and I will do so to
the best of my power
and I hope to your
satisfaction With kind
remembrance to Justice
and much love to yourself
Believe me

Yours very affectionately
Emma Biddell

May 24th / 50

With kind remembrance
to Gustav who
a acquaintance I so
soon hope to make
Believe me
Yours affectionately
Emma Biddle

May 31st / 59

My dear William
I have just procured
you a very clean,
square bed room, but
the bed is large enough
for two, it is person's
with whom I was
wedged before he was
married, and he from
his own experience, can
give you the highest
testimonials of her
honesty, cleanliness and
great desire to make
all comfortable who are

with her, Her Charge
for the bed room with
Candle to go to bed &
beds cleaned in the
morning, will be six
shillings a week, which

I think is very reasonable, like. I am exceedingly
glad now I must begin soon to hear of her
soon to let me know. Robert's illness but
when you will come, hope that as the weather
is so pleasant report. As to Harney, he will
not be Thursday again. I am
a. I have promised in some hardy quite
that May to take charge
of a child but dissatisfied. I believe she is much
more supported than
I should be under the
same circumstances

through George will
be very pleased to see
you, yet his business
will not let him devote
all the time to his
friends, that he would.
I am exceedingly
glad now I must begin soon to hear of her
soon to let me know. Robert's illness but
when you will come, hope that as the weather
is so pleasant report. As to Harney, he will
not be Thursday again. I am
a. I have promised in some hardy quite
that May to take charge
of a child but dissatisfied. I believe she is much
more supported than
I should be under the
same circumstances

My dear Melville

I quite regret that I did not take down

Your address in my month sheet
as I forget both the number & the name of the pro-

which though very
impression is it
was Mullens & Co.

35— Please drop
me a line to say
whether the note
reaches you in safety

If you had only
done as we wished

you, & quickly taken
up your shade with

us, as you ought
to have done, & would
but for your haughty
proud spirit, it
would have been
all right. With
kind love ever
Yours very affec^{tely}

C. M. Long

Clapham Park
June 29th/59

her yet, but should you
be writing, will you tell
her that our Cousin
Angelina Bennett is dead.
So there is peace at
last and you must
see the effects of it.
If Gustaf is with you
give him my kindest love
George is not at home
or he would write with
me in the same to
yourself Adieu dear
William

Believe me yours
very affectionate sister
Emma Biddell

July 14th / 59

Mun. Fr. Cher Wilhelm
as it is always
agreeable to me to
give you the least
pleasure, and George
has no time for
writing, I again
take up my pen
to write you a
line, and if this is
not the second time
you have heard from
me, it is because

you have never been. Are staying at Stockholm
to the Post-office at it being too much trouble
Ellerfeld to fetch my to Robert to our backward
first letter, which I and forward every morning
addressed to you there. I evening. He wants as
George is gone off. Very much to go and
at Warwick this morning live in Stockholm staying
and I don't expect that an acquaintance
him some before of your Pappa who
Saturday. Bessy and has a Foundry there,
Jane are visiting. He would like very much
Ile of Wight accompanied to have just such a
by Mr. Day and his partners as George.
two sons. He had a I have now a young
letter from Annie lady staying with me
yesterday, she and Robert so that I cannot answer

to them and accept
the same yourself
from
your affectionate
friend

Emma Biddell

August 12th

My dear Milghen
I should have
sent you these lines
yesterday, but having
sent off my servant
to London, as early
as 4 o'clock in the
morning, I had to do
myself all her work,
and even before I had
finished, George drove
me to Playford where
we spent the whole
day. I have corrected
your letter in pencil

that you may see
better what you wrote
yourself, and I thank
you very much for
taking the trouble
to write to me at all.
We spent the afternoon
at Harwich on Saturday
and Robert gave us
some hopes of seeing
you again. About this
he will talk to you,
and when you have
decided be so kind as
to let us know. Robert
will tell you how glad
we shall be to receive
you and you may

rest assured we would
not say so if we did
not feel it. Maria
my servant went to
the Crystal Palace
yesterday and saw
the Fountains play,
so I wondered whether
you were there, also
whether you have
missed seeing them
by going some where
else, for I don't think
they are to be seen
often. If Robert and
Minnie are with you
give my best love

2.3 of Worcester Crescent
Thursday

My dear Mr. Perryman,

Will you and your
brother spend next Saturday
evening with us? I
am so sorry we cannot offer
you a bed for the
night, but the house is
in too great a confusion
for us to be able to make

him comfortable.

He shall be quite alone,
so I hope you will come
early. we take tea at 1/2
past seven o'clock. —

Believe me

Y^{rs} Truly

Elihu Tiffan

Copenhavn d. 23 marts.
1863.

Min dyre ungdomsven!

Tast tiden forsvinner under oss
bortfor dog i minnena af haad
den flydd. Tiden giver oss de
smilssomme hejkomster, som gaaer
ha mestadels haft sin bane inom oss
spilfor. De huser at ha Gud ofte
hilsen og os udfra, som et lit
mildgaaende fra hans omme
Faders hjerte, hvilket fremt sig
utvangelst at i vort inde velske
sattit amedebarkigen genom sig
spil. Dette galler, tanker jeg om
alle, som i ungdomsiden skal brenne
under Guds Aamonne Torsyns
ledning an i det innerlige for
hallende af tro och karlek, som
forreningen med Christus oppnar
for dem, som Honors Aamonne.

Tack nu for dit siste brev med
alt det gode, det unnske. Kint
var det happy som lag derinn, at
vi snart skulle fla se haerandra.
Ja skaa da tra vist den ofte smelte
framtidstanken realiseres, at i et
hem, det en af oss kende tra, fa
motes! — full af frejd var lenken
men vi forestode y di, at korsets
borde miste vort haer dag en del
kornere. Og kunns vi nu forvante
ngra tilflyktgorende gladje genom
ytte forhaenden, men forst vi, at
gemensamt skatta korsets vglack
uppmuntre haerandra pa Lees vaf.
Ja ho vi y, sommy fremt ringe
ting, an vi en gang hoppades. An
blaa jordisk fornajelse vi snart
lykkes. Under haer har man vaelgt
gladje post i hjertet. Hore derinn
med innerly onskem at en gneite
af Guds karlek skaa fa hugroale oss
under oss sammengaa beres dig om at komme
i en Angelica.

Jag måste därför till Guds god-
het bekräda mig i min yttre
väg och dess skickelser anse mig
beredd inom mig, ehuru jag vet bättre
att de yttre tilldragelserna varit
afsedda att verka på det inre
och således i det väsendet för-
beredd det somna goda, som jag
dock tillius blott sparsamt och
undantagsvis fått rätteligen att
njuta.

Blond dessa förberedelsans verk
i Guds kärleksord tänker jag
på min bekantskap med den
käre Louise. Den hagnad och
undertryckelse, vi ägde genom
hvarandra uppehåll en hjertlig
kärlekighet, som eljest kanske
skelnat, och det ansvar vi
fristade oss ha i användande
af hvarandras till utveckling

manande andar, ha oss vakna
för våra behof och befrämjande
i så mån det inre lifets be-
stående. Hur många, många
gång har jag ej fått smaka, att
du varit mig en dyr Guds gåfva
att Herren komtidigt ledde oss
till en storare mestrare om
oss specifika, och degenare till
ett innerligare begär efter lydnadens
frälsare - detta var afven ett
stort vittne om hur Han specifikt
för oss och hävit varit om vår
värld.

Kära Louise, herrligt vare att
mötas i lyckasgele till vår
Gud af uppröpliga hjertan
för hvad Han tillius skänkt oss
genom hvarandra. - måne. Hans
hagnad och vänskap ännu på
blomster och bara frukt.

ofta fängslad du, hvarest man minnet
väntas sådant.

Vi ha för varit mindre vilmaende i & de
gar vi tillbragt i staden: Mamma och
sysskoner om vil; Morten Henri. synes
varn braxelig. - Apels hund tilltar
i storlek och vackerhet, samt stadadt
sätt.

Vaduliken fortfar att vara blid. Skulle
vi komma till Strängnäs, för att se dig,
tore det bäst vi komma på Söndag och
rester tillbaka på Måndag, men fråga
är icke, skulle det vara oss eller dig
angrämt, men kan du vara med oss
hel Söndag, och finna det gadt em
att få: Strängnäs med dubbel säng
för två nätter och nästan två dagar,
finna det äfven gadt med i någon gäst
gästare gäst, åtminstone ättas. -

Här om kunde du skrifva mig ett ord,
att öfver till vi oss, när du kommer
hit för att tillbringa jul i mitt hem
Din pappa kommer jag in i gästst
Landskontoret, och tankar nästa vecka
gå luft-pengarna.

Mi vil. Lotji och jag omfamnas vår
älsade Bröder och vi åter
Storb. d. 25 Oct.
2047.
for ena din
Julen & Lotji.

Käraste L.

Du skall väl varit förvånad, att jag
icke ännu skrifvit till dig, min käraste
vän o. Sväger, min gosse och son; men
mycket har jag haft att göra, litet varit
högad att skriva, och har länge tänkt
på huru vi skulle ställa till, för att
förekomma oss möjligt, att de af oss bä
så innerligt älskade, icke skulle behöfva
återigen resa härifrån efter återkomsten.
Så din bortresa endast därför, att du
skulle komma från på den af dig valda
banan, då skulle jag, hvar tråkigt det os
varn mig, att icke få se dig dagligen dag.
icke komma i fråga, att jag någon sin skulle
försöka att hvar hålla dig kvar; men som
det egentligen är blott därför, att du icke
kan trivas hemma för orsaken, vi icke behö
va nämna för hvarandra - det har vi åt
minstone, ehuru det finnes anledning att
tro att något annat tillkommit af en
ömmare bekaffenhet, hvarest jag icke vill
tala, för att icke upprisa hjertets sån,

Så tycker jag att vi kanske kunnat
på något medel, att hålla dig kvar i vår
grannskap, om inte i vår väning. Stort
och främst vänta vi dig, om vi lefas, som
Julius hos oss, och då stolt vi till sammans
se efter rum, hvilket d. skulle kunna
hysa, heldet i Jacobs Bergs g., till dess vi
kunna själfof hyra en väning, hvareti
d. skulle kunna bo, som Seldener hos
Sven Bratt, likväl utan inackordering.
Jag tycker att d. skulle kunna emot
fri väning, eldring, städning och ljusfr.
Den sistn artikkeln är kanske något be-
kräft, som du läses länge in på natten
eller också emot 300 Rd. årligen, var-
mit biträde, i så måtto, att du vore
konstigt skyldig komma hos huruvida
d. kan vara mig: något min behjälplig,
och vid min frånvaro på sommaren. Då
du är i staden, skickas minna angelägenheter
för hvilka jag annars skulle behöfa
komma in till staden. Jag har oftast
på ditt biträde, och skulle äfven utskick
för min efterfrågad, men får en sida
hos jag inte (emellan oss sagt) att du
får samma lön som jag, och får du en
sida, ersätta mig, är det alldeles nödvändigt
man kännas till åtminstone Strands g.

något, ja mycket bättre, än du känner det.
Men skulle det kosta för mycket att inkast
denna kändaren för en alldeles oviss sak.
Runde du skick min plats alldeles. Då skulle
jag gärna se dig bli min efterfrågad, som
jag vet att d. med största sannhet, äfven
med devo cement skulle taga var på H. H.
affärer.

Att vi inte gärna skulle vilja ha dig i an-
kordrad hos oss, vill icke säga, att vi icke
gärna skulle se dig komma äta middag hos
oss tre eller fyra - flera gånger. Därför, om
det skulle vara som du angär ämaste gård,
vi kan oss hafva, icke som du, hvilka
har rättighet att forden så och så beskeppa
mat.

Du kanske skall göra invändningar
emot min plan, och jag vill icke heller att
du skall följa det alldeles, men hvad per-
gärna angår, så behöfver du icke tänka
på det. Ty jag har gjort det, och så får du
ja. — om vi icke ännu få vägrar be-
det mest vi lemnar efter, och således är
det du bara något tidigare du får en liten
vänta, då vi kan ännu njuta af ditt angä-
am, och kärna sällskap.

Behöfver af Ågren hört att ditt ärendes
med ditt vistande i Strängnäs icke precis
skall vinnas, men af annat håll hafva
vi också hört, att din komst till Strängnäs
har ända kommit stor fröjd bland de
gömliga ungdomen. Så att vi vilja se, hur
det går med din återkomst hit. — Men bli

Stor Wilhelm

Det kände i sanning som en nödfull
ledning av alla våra här och bevakning
dig, av efter att ha varit jag här och
^{deras} ~~deras~~ genomgått, nu förut
fred af och i Guds och under vandrings
på de vackraste stigar smulas, att
minstons tillika, blott af de heliga
intryck och begär, som här var
mig bekanta, komma friskt från
betraktelse af märkligt bild och
vägen för den mer långtan öppna
den enda hallow. —

Jag tror nog att vilken här mig
är, genom bristande bedrag af-
ning kanske twag men afven

att fram och tillbaka ärendet är
något som vid varje utförelse är
att lida, det går ej så med oss, till
följd af det verkliga i både krafterna
de som verka till fasthållande och till
befrämmande. Det behöfs talamad
s sanning i denna kamp både
med andra och med en själf, som
du, lidandet, står som i behöf af
deltagande. — Du har bevisat detta
talamad, och skola hett varit ha
en lön att vänta deraf hos Den,
som ^{af sin} till mig, i min slände.
Af honom önskar jag att kunna
få blifva i de sista dagar af till
nagon lugnhet ^{för det}, att Herren genom
sin sammanförande makt upphäver
eller öfverskyddar såväl olikheten
i Naturen som i afsegt brö-
terna. — må hjälpa gifvas der till.

Som alltid, blir det till, men
för stunden betydande, upplagor
det som upptar i minn bref.
Jag har tänkt på matarna. Men
kunde lugnast vara hafva dem uppe,
Postvakten och den beskedliga medkar-
kunde på kanske höra uppmärksam. —
Något arb. matpapper var jag och
gott sprida i vaningarna.
Kunde du hälla Alder så god del,
Minnit af hvad de varit
för mig här, tränger sig ont in på
min Hälso den.

Var inredigt halsad och
välskommen. —

Barnen hafva så roligt och
jag fröjdas mycket att den
lilla rena luften, har så fort
gott — och mer än detta har
haft glädde. — må jag kunna ha
den god genom brödet.

Den sågde A. a,

1868 93

Min gata, käre Bröder!

Genast då jag återkom till Upsala ämnade jag
skrifva till tanten Dig för Din stann och hjertliga gäst,
het varst mig under min hastiga vistelse i Ditt hus,
men de första två veckorna var jag så i febril och
trängsel upptaget, att jag sålde i garna gå. Det
vet jag mycket väl, både, att Du kan förstå och
att Du är medsykt. Nu hoppas jag, att kunna
för tacka Dig personligen. En sak gör du för
mig nödvändigt att om lördag resa till Stockholm.
Såsom annan kan sträla den i mitt ställe. Men
jag tänker då bli två hela dagar, för en lördag
samt två söndagsaftnar, då främlinget gör. Jag be-
känner, att det vore bäst för mig, att åter för
intaga hos Dig. Detta inaktar alldeles icke, att
jag tänker ofta beundra Dig eller rättare, oftare
toga Din gästfrihet, Din lust att beherosera
i anspråk, så kommer väl icke att ske. Men som
till Stockholm blifva för framtiden såhelt möjligt

Såklart att när jag vidgar hemma, skall jag nog skaffa
mig en sårbort bestad som förr. Men jag tycker endast,
att det var kätt, att ännu en gång få bezeuga mig
af det kärleksfulla anbudet att få äroa hos och med
Dig och Angelika. Jag tror icke heller, att det inte för
vänlighet och öppna godhet hafven något deremot. Det
är denna barm, iöfver gäende välsig, som just genom
sin rena enkelhet väckt mig till en sådan tanka och
önskan. Men Du behöfver icke, om Du tid är deremot,
gå mig till mötes för att underrätta mig, om jag får komma
eller icke: det är nog, att jag får veta det, då jag
kommer fram till Der. Är Du hindrad att mottaga
mig, så icke jag genast ett allernäst lagis. Jag vill
då i alla fall att gennit vid framkomsten få se
eder.

Således, efter en förmätligt väntad vi snart åter.
Häls Angelika på det hjärtligaste. Väd om rik Välsigneke
vare öfver Der! Med en innerligast

En varm hälsning

Malmö den 5 Mars 1868

C. A. Wren

Om två veckor jag kommer tillbaka
och bjuder på en liten fest i min
högskola. Det blir en mycket förtäring
och en liten föreläsning.

Hyll

Broder!

Tack för brefvet. Det ingef föga
förboppning och jag lag nys i min
fång och grubblade på utvägar,
da jag slutligen fann den alora
bästa. Ditt förordnande är ju slut
med den 8. dunnis! Schlytu skall
julehel vara återkommen och du
är fri som fågeln om inte fan far
it. Vid slikt förvittande antager
jag att du utan dröjsmal klar
hit. Det kan dock hända att jag
i dag rejs med Pappa till Lufnas
och bli borta oför lördagen, allt
dock förvida det bläsu i middag.
Om du allu kan du gå hit med

Kan ända i morgon middag, ty
fruntimmeren är faktiskt hemma.
Vill du ej det så gå i morgon eftermiddag
eller Mandag morgon kl. 6, då kan
afgå direkt från Kockskes gård
vid Djurgården och då är du här
kl. 7.

Skulle du god så var hyrtligen
välkommen till vännen

C. M. Munthe

Min hustru, som far till staden tar
med sig detta. Kan du, så låt mig
i middag veta, hoast du beflutar
dig!

2
Lördag morgon den 9. Sept. 1871.

Ensam uti hela världen
Blott med Gud i min själ
Vandra jag, med många skulder fardan
Till min trygga andarymde gård

Lygga enda glädje till mig åter
Lygga barmen vändan mig till mig
När jag bortgår ingen ser mig gå
När jag kommer ingen hälsar mig

Jag har märkat afren jag har märkat
De smitt bröst hos ingen följde mig
Jag har märkat allt jag har märkat
Så som sorg blott om förkärning kan

2
Dag
Äft jag har en enda vän i världen
Kan min tragna hand, och följ vandra
Jag vill glädas till det smick på följ
Barmen jag såg vid min sida

Spemich. Janth 15th 1873.

My dear Mr Bergman, I and Mrs Long have, I assure you, often thought and spoken together of our pleasing recollections of our summer visit to Stockholm and its charming neighbourhood, and of the great kindness we received there in so many quarters, and very particularly at Dallarö. We have often described to many friends the beauty of the scenery, of which we saw so much throughout our whole journey. The charm of your long summer evenings almost excluding night, and all the pleasant intercourse we had with so many very kind, agreeable and hospitable friends. For my own part, I am not at all willing that an intercourse so agreeable at the time, and producing I trust, a lasting friendship, should appear to cease for want of any continued expression, and as I fear the opportunity may be very uncertain or

glad to learn by a letter from you, that you are again after the special

George Long.

comfort, is itself a great blessing, calling for much thankfulness, and permitting the hope of being yet of some service. It seems that our beloved pastor and my co-deacons of the Church ^{as ours is a large church} seven in number, had had a much to give me some token of regard, as the senior in office, after occupying it about 30 years, and during one period of considerable labour and anxiety when we were a long time without a pastor.

My watch being stolen (very cleverly) on the Railway platform, gave them an opportunity for this, and they, with other friends in the Church have presented me a very valuable one with an engraved inscription as "a mark of affection and esteem", besides which the extent of the contributions enabled them also to present very kindly to Mrs Long a most elegant and valuable article. Besides this and a very valuable gift from the mother of a pupil, my sons, after a very expressive joint letter on my birth day, have united in a very large and handsome presentation, in the form of table services, including several articles of great beauty. I come now to what I propose immediately proposed to myself in commencing this letter, having respect to some of the topics of our conversations, and supposing you may

decide more and find it more effective to publish the paper of good as our father who

distant of remembering it personally,
unless anything should bring you
among others to England, I have
again and again wished to write to
you, and considered whether my doing
so would be agreeable to you also.

I am disposed to hope it may be so,
recollecting the pleasant conversations
we had together, and which, at the time
I wished it had been possible to pro-
long and enlarge; and this desire
frequently presenting itself anew to my
mind leads me to hope that an occa-
sional letter may not only be agree-
able on either side, and not without
its use, since, if we should not succeed
in producing material for fresh and
instructive thought on either side, we
may at the least communicate infor-
mation that may interest one or both
of us. This wish is strengthened on my
part by the very favourable circum-
stances in which I just now find myself
for carrying my wish into effect. During

the entire half yearly school lesson my
time, between scholastic duties and Church
engagements, with other public and private
business, is so entirely and closely occupied
that any correspondence but what is necessa-
ry is out of the question. At Midsummer
we are usually in good part from home;
but now we have come to enjoy in perfect
quiet a part of our vacation with our
valued friends Mr and Mrs Giddell. Here
I can write at ease and leisure, with-
out anything at present, I am thankful to say,
resting on my mind, and I have already
dispatched one long letter to an old and
occasional correspondent. Having done this
my thoughts turn next to you. There
are some topics, connected with
the interests and advance of religion,
here and with you, that I propose to
touch upon. But, before I do this I
think it may please you to know that I
and my dear wife have recently been the
recipients of much kindness in various
quarters, partly in connection with
my passing my 70th birthday. Being
privileged to do this with such an
enjoyment of health and vigour and

very substituted the word "objective," which
I can understand, and which makes no essen-
tial difference, he was acquitted. Some good
clergy men have left the Ch of E in consequence,
but most accept the position for the present,
— one party thinking the evangelicist orthodox
of the Ch to be vindicated, because the judge-
ment said he "went perilously near to fatal
error; — a second, because they wish to
retain all parties and opinions in the Ch;
— and the Ritualists themselves because
they think the judgment a victory and so
they may preach and act as they like.

(Dice trials in the Supreme Courts are very
curious). The principle of the Ritualists is
the exaltation of the efficacy of sacraments per
se, hence the sacredness and authority and
power of the priesthood, as apostolically
descended. Most of these are all but Roman
Catholic, preach confession to the priest, the
efficacy of prayer for the dead and to the Virgin,
with, some more than others, of gorgeous cere-
monial, candles, processions, incense &c. The
Evangelical clergy abhor and preach against
these, but stay as yet in the Ch of E, because it is
established and they are under its authority,
(in the end that of Parliament, a medley of all, or
no religious) — and many of them in the ut-
terly vain hope of the Ch being reformed. The
Nonconformists are sure that these events, and

like to hear something more than I had
opportunity to tell you about Religion,
and Religious denominations, in England.
I may take, as a starting point, what you
may remember I told you of our own deno-
mination the Congregationalists, now con-
sisting of over 3000 churches and congrega-
tions in England and Wales only (without Scot-
land), besides the Baptists (anti paedobaptists) equally
Congregational with ourselves, and differing only
as to infant baptism and immersion, who also
number about 2500 congregations. The two
bodies cooperate cordially in many things,
but conduct their ecclesiastical affairs sepa-
rately. I told you, as probably you well know
before, that our name implies our principle
that each congregation and church is indepen-
dent of all others, and governs itself; besides
which, we adopt no human creeds, and ac-
knowledge no Church authorities. I told
you that notwithstanding this abjuration of
all authority (but the Bible) and this free-
dom of action, we are as harmonious in
opinion, and as consentaneous and united
in action, as any religious body, and even
more so, especially in comparison with the
Church of England even, with its "act of Uniformity"
and episcopal authority and "Head of the Church".

What I said on this matter has had a confirmation
ever since I was with you. In October I was present
at Nottingham at the half yearly meeting of
our Union, where 800 ministers and delegates
attended. You will recollect I said that by holding
our Octob meetings in various districts they are
in turn brought near to ministers who cannot
travel to distant places, and create a great
interest in the district where they are held.
This was evident on this, as on all other occa-
sions. Besides the 800 who attended to conduct
the business, large congregations were present as
hearers, and at religious services, at open pub-
lic meetings to discuss important topics
of the day and at a grand clashing Congrega-
tional Service, for mutual recognition, conver-
sation, and inspection of objects of great interest
spontaneously exhibited by friends in the dom-
est church. As usual, the friends at Not-
tingham provided lodging, with public dinners &c, and
Christian friends of all denominations gladly
accepted guests, the Vicar of the Church of E
among them, and friends in neighbouring towns.
The address of the President for the year was
eloquent, interesting, and important on "the
place of the Congregationalists in England," - as
it had been "Our place in Christendom."
Other addresses were, some mighty and long
others very eloquent and stirring. Among these
those of foreign visitors, President from Paris
and a minister returned after 16 years from Italy.

who most eloquently, and interestingly, gave a
full narrative of religious changes, movement and
feeling in Italy; another of evangelical effort blessed
among the poor in Paris. But that to which I
would especially invite your notice is that,
in accordance with the experience of so many
past years, in this gathering of the pastors and
representatives of so many free churches
at which every one of the 800 was free to speak
his own thought, and many did so, with all
freedom, with diversity of opinion, and on some
difficult points and topics of the day, the
conclusions arrived at were unanimous,
or almost so, one matter only being deferred,
by common consent, a year, for further infor-
mation and consideration. The Baptist
Union meetings have similar results. Even
the Church of E imitates from our meetings.
Many attend theirs in various parts of the
country, with much free speech, but they cannot
vote or do business. Since we were with you
the highest Ecclesiastical Court, to which all
disputed matters in the Church of E must come,
has given an important "Decision," which yet
really decides nothing. A leading Unitarian
High Churchman, or sacramentarian was tried
for preaching something like consubstantiation
or Christ's "visible" or "real" presence in the bread
and wine of the Sacrament. In his original words
he would have been condemned, but having de-

for me to speak of the temper of the two great parties towards each other. This too has improved in the midst of contest, Dissenters being always the leaders in all questions of improved national progress and freedom, which too many, but by no means all churchmen commonly desert from fear of change for itself and its consequences. In our larger populations towns &c, there is between us much mutual respect and co-operation, but still some caste feeling among churchmen, the Dissenters being more disposed to the Evangelical Alliance. In rural districts, where the clergyman seeks to rule as of the established Ch. and still more with the High Ch. and ritualists. There is much cantanker and contumely of Dissenters, the result greatly of ignorance of us, and also of the spirit of sacerdotalism as opposed to religious equality and non sacramentalism. In doctrine we differ hardly at all from the Articles of the Ch of E. taken in their literal and natural sense, and were all ecclesiastical barriers removed we should be on the best terms with the evangelical portion, some of whom have been seen turning to preach in our pulpits, as the ministers of various Noncon^g bodies do, and vice versa. Now, as I have given you this, to me concise, and I hope not tedious to yourself, description of religious life in England, I shall esteem it a favour, if you ever have the leisure to receive from you some account of the same matters in Sweden. I understand you have few dissenters, and have perhaps some fear of them. I shall be pleased if what I have written should tend to remove any from your mind. Then I should like to know if an established church in Sweden is as much a subject of discussion as it is in England. I have been told that you have a great deal of discussion about it.

3/ The really violent divisions in the Church, are working, with many other circumstances in England and through Europe towards eventual, possibly early disestablishment or separation of the offices and authorities of Church and State. And while we are sure that this will be for the good of both, and all, we are equally persuaded it will be for the increase, life, and purity of religion in the Episcopal Church of E. The effect of Dissent here has been most powerful both without and within the Ch of E. It is now just ascertained that of those who attend religious worship about 3/5 are out of and 2/5 in the Church of E. We must in this remember the small beginning of Dissent, how it has been (and in many places still is) persecuted, and how wealth, fashion and prestige gravitate always towards the Church, and draw half hearted dissenters into it. But the effect on the Church of the religious life and spirit which maintains and spreads Dissent has been, even in my lifetime prodigious and delightful. A century ago religion in the Ch of E was all but dead. Life was even working but revived first out of the Ch of E among Dissenters, and through Whitfield, Baxter &c. But how great is the advance I have seen, in every respect among Nonconformists, I mean that

in numbers only, but also in religious spirit, activity, and usefulness, at home and abroad, while the change, as to life in the Ch of E itself has been enormous, whether all for good or not. While the efforts of portions of the public press, of lecturers, missionaries, and of scientific and philosophical ecclesiastics, are great, increasing, and mischievous, at the same time, there has never before been so much religious thought and action as now, nor, especially I think among Nonconformists, so much power in the pulpit and in the press, for good as now. And we still look forward with hope. Many of our Church of E are full of fear, but we wish them good and are confident of this final result. Even many of them are wishing for the freedom of Religion from State control, worldly motives and influence, and so many corrupting, cramping, deadening influences through the connection, which represses almost all effort. In many things, besides an improved spirit and temper, I have seen the Ch of E learning and copying from the Noncon, and stimulated by them to religious effort, in nothing more than in respect to the education of the masses of population. In my early days nearly all the Ch of E clergy were determined opponents of general education. When they found the Dissenters would educate, they beatrained themselves to

get the lead, and now it is one of our great national and governmental questions and a cause of emulation between us and with the Dissenters, of exertion for education without 'lectarian' influences. On the other hand Noncon have learned some things from the Ch of E, and given up some more rigid ideas and customs of their forefathers, adopted, perhaps wisely, them in consequence of the incomplete reformation of the Ch of E. While we have become strong and so greatly extended on the same basis of a thorough Protestantism, and maintenance of living and spiritual religion, the unfinished reformation of the Ch of E under Henry 8th and Elizth has been the cause of all the difficulties, divisions, and stripes in that Ch now. Yet in one other respect she has made great and true progress, while she has still much more to learn, in respect to the 'voluntary principle' in religious action without State aid, both as to work and pecuniary liberality. She has learned it in two ways, first as to her great Missionary and other societies, and secondly, by the impossibility otherwise of providing religious help and teaching for our rapidly and vastly increasing population. Thus, in the last 30 years, numberless churches have been built, congregations raised, and their ministers supported, entirely by the free efforts of the people, a thing previously hardly to be seen any where in the Ch of E, and now even Bishops earnestly call for lay help and ministrations, which formerly they decried and forbid, even despising Dissenters for it. Yet, in all these things we Noncon have far outstripped them and still they fear, timidly, even the best of them to trust to voluntary effort and religious zeal as the result of conviction and love. Some of them repudiate it still, but most are learning. As remarks only

to us that the Church of Religion must languish, if it does not have such a rebirth as we have now. We have much to say, and we do it with much

you - to us it has rather seemed, from what we hear, that Dissenters are doing it largely with

ad Schick med några fler till;
jag vet naturl. ej, om han vill, och
de osv., som skola gå till Uppsala,
Lunds distrik från Stockholm.

Något mindre god än denna ut
arbetad i bokhandl. gode vänditet. Finns
ej härifrån, ena bilhop. Själ uppenbar
mig att goda den här tillgängligt för
nånde till. Utom det antal osv.
Som den "nack Belien" har att för
den del Laga Tante jag be sig
denna ^{di m. m. m. m.} sinna bröder och svar - Paul
vill jag ge en "God gammal bokantshaps"
Hälsning - anser den det mindre sampligt
än gifva en till Emil, så att bli det;
jag känner honom så väl - Längd det
den Carl, att jag vill ick betunga honom
med fler, att han vill du, men så många
jag vill god han vara. Villen denna
vazar någon gång at Waktarum
den Fester landets ordakt. Ugon Tien,

Härnunda Mars d. 28de 1845

Härnunda Mars!

Den skönaste härnunda Mars
genast besvaras, derest jag ej
fäst velat träffa distrikunden. Lok.
Dandaren, hörlit skulle den, de ioh
i går var inne i Thera och tändad
Helreichan; om förhoppning att vara
honom. Hög emul. Widen, och för (nu
gefer bekant så godt sig göra later
på ena hand. - Det först menar
mig med hjerta att varit baka sig
det alla ära besvär och bekymmer, den
den så oegennyttigt påfäst för en
Det som pöket varit den egen - den
den denna giftit mig att adelt van-
thapsprof, somaf det taktama midea

Deo Knu du ja komma den hundra
ed ex., och dermed skad du all
icke göra dig nyt förskilt besvär
An den salig för ordningens skull förkun
napp, som Anna ex., för god är din
händer, de Gienar du mig dermed
^{i min skuld} ~~använd~~ de strömen -
I det vore mig kurt att af dig,
närast du skriver, få en uppgift
på min skuld till tante för de gjorda
kostnaderna - Min bekännelse skuld
till dig hoppas jag förberiden en
dyrbara, de jag drakt efter guld-
gen Rönar siff till Stockholm, Bertin
ordgat att efter Annas tillgång
smått, som hvar skall hon miste
upp och gynnad till - Anslutna
besök till förh. Kalle Dillner, som
helt. om Annas inaktighet hos henne
torde de gadt skuld framför
hemmet adress är mig hem.

andres bekant

Och nu farväl med en h. h. h.
Du din förbröd^r och till Santa och
Karl för din tillgång

John Peter West,

Skulle d. 18de. jag har dröjt med
besökets afstund² för att få en
Anderton förstå. Men ens kan att
jag att alla ex. som icke skola
stanna i Stockholm boklådorna -
Du kan själv bestämma huru många
du vill ha för det ändamål²
att^x och insända dem kanske hos
Samson & Wallin, de distrib. Gust.
Anderton ^{i Skugg} Krudder för dem -
Kommer Rudin i din väg, de underhåll
kun² g' id d., chum jag tycker själv
vid en tillmät² besök i uppgift
lennar kun mig om

x Kanske g' efter 80

M. S.

Ödeboärke d. 4 Dec. 1876.

Kära Wilhelm!

När jag kom hem och fick se
alla de böcker Wilhelm gifvit
mig kände jag mig så innerligt
glad och tacksam att jag måtte
med några rader säga Wilhelm det.
De kommo nu och på en så passan-
de tid och skola göra mycket gläd-
je åt många till julen. Tack kära
Wilhelm. - Pappa tackar och så
hjärtligt för den bok Wilhelm sän-
de honom.

Till både Wilhelm och Angelica
vill jag och säga ett hjärtligt tack
för den vänlighet förordning, under
vårt sammanträffande och för den
sälla aftonen hos Eda. - Det var
mig så kärt att få se Eda och hem
och Edas barn. - Gud välsigne E-

der äud framgeng! önskar jag in-
neeligt. - -

Min resa gick i äud så^a väl och
är mig förtärande till så^a mycket
glädje, ja ännu mera nu än ren-
der tiden, emedan jag så^a tydligt
förminner Guds trofasta hjälps
och ledsagande under äud omständ-
igheter. ^{afvid} - - Må jag och till barn-
gagn och välsignelse kunna bevara
intycket deraf. - -

Detta rader äro blott ämna
de till en hjertlig egenhändig
helsning, derföre nu icke mera.

Så se om det så^a fogas äud vi
nästa gång få^a mötas här, som
vi gifvo litet hopp om. -

Hälsna äud & barnen hjertligt.
Ärna föräldrar, som nu äro så^a räk-
sakta, hälsna Eder så^a mycket.
Jag behöfver ej särskildt hälsna
Angelica, ty mina rader äro äf-
ven till henne.

Eder tillgifna

Maria S. Hellman.

2
namna Sengban. Han verkade sedan
i Främmestad med stor välfärd till
sin död, 1774, och hans framgång i an-
sett att stora själar från fästet
inled till Gud är förvisat att i hög
grad anmärkningsvärdt bevisat af
Sveriges ännu öfverföra kyrkober,
Horia.

Anmärkningsvärdt mått att han,
nas, att Främmestads inre befärad o.
bestrida patronat, sedan 1776, då
det blef eget pastorat, blott 2 gånger med-
stridits från Dankeströms tid: för-
sta gången då Majors Borden kallade
A. Sengban; andra gången, då jag 1788
kallade Sjellstedt. I det följande
Rang Majors stäfsade de ytterligare ius pa-
tronatus, men under tiden blef Sjellstedt
kallad till Wester Åker, och vi kallade då
mer ännu i befall varande mölle kyr-
korde, C. G. Sandzén, den jag kof.

^{*)} noter 2. n. 240, i första delen af Wexelms "Skara Stifts
historia", är beröende på något misslag.

Främmestad, 12¹³ 9²⁶

1 Räre Bröder!

3
Har jag till att tacka för att för
några veckor sedan kom med flödet af
skrifvet ur Rikshovkans äta ecclesiastika,
2 rörande Främmestads-förhållanden vid
1734-tiden så: stor och mycket tack för sam-
lingen, kära bröder! den gjordes att han för-
delat på de all förmåelse! - Den var ett qd.
terligare bidrag till kunskad ur, var här kyrkan
kunde att jag, beflita att om att samla, från
den gamla Sengban-tiden, och hvar af
vi färd till hvar särskilt.

Frågvarandes Sengban tecken ha varit
en man af utomordentliga gäfver. Icke
nag dermed, att han hade ordet i sin makt,
samt var full af afstyggelse och nit, i

i affkønde på prædningsskolen, utæn kan have
deres en fyndelig, afværgende, An-
dens kraft, bevarer den med stor om-
kostning indgående værdifuld, med et
par ord, vakkere tanker på hvad der er
færdig her, her person, som - mærkeligt
at se - ikke tænkt derat. Sædvanlig exem-
pel kan vi flere. Hans gamle fader, Lars
Tengbom, af krigsmanneskæde, havde således
sejeme. Efter hans død med Carl XII på hans
vidunderlige krigstog, og kommande i Trænne.
På 1713 på kallelse af sin farfar far,
mor, endda efter Lars Persen Hierta, og
hans rege Tengbom tjenest, og som en-
sket på sin gamle krigstog med sig i
fredens på gamle dage; men kan dog
især at bemærke, 1711. Hans uka,
"Maj's Bunde" kaldet i folket munde,
kaldede, og sagde Tengbom død, 1734,
hans søn til eftertræder. Men dens
ne søn, der næppe var 30 år gammel, var

de vedan, således hjælpe sig at de
gamle, gjort sig ude kære, hvilket
kan for sig. Du var god fæder. Den
kafitlen havde at ordinere kære,
og således se sig i Sverige om og om
vi skal, men var af alderdomskraftig-
ket udstændt at se sig i Dan-kas-
tel, hvilket var ægthed af tidens pi-
etist. Skæde. Og blandt alle mægtige
årene, eller gæde årene der vi kunne det,
en søn, et "gamla generationen alla,
i Bunde" fæder, at "om Dan-kas-
tel forsøge krige at kan på magister
Tengbom befund, på skole det på med
mig at gøre!" Imidlertid dog gam-
la generationen især seer klif blev,
1736. Men kunne søn, min farfar far,
Carl Hierta, tag off søken, forsøge
sig klafadens påfølgelse på sin kære,
næst. idet, og påfølgende kallelser, på at
Dan-kas-
tel, nokens vakt, måtte ud.

* Omtrent 1732

has på hafne gæst, do' jag war,
der kaldet karifræn.

Min kære hustru, afmønstre Anne
og Hustru Porse, ja alle de andre,
beder mig hjerteligst hjælpe din kære
sa Jern; præstet alle mine vord,
soma helsmin par! Herren be-
ware alle ledige Eder, alle Eder
barn, alle fram igenom! - Bi-
stra Eder hver stunde, men se Luw,
21:22!

Hjælpe hjerteligst Bernhard Taus-
be og Carl Silfverstolpe, som
alle Herren inneskædet i Si-
vædefulla hægt!

Med rigtig venlighed

E. T. Hjerta

* August Porse har flere gange i sammen med
kell har, med stor enkelhed og klarhed framkaldt
Guds vilje alle ved, ja, med en viss genialitet; - er gus-
tig og kære! Med det bekymmer se vi dog, at han ser klen ud!

Åh Kære Broder!

Harmed sendes ditte heftet af
freden. jante en liden Kunstbry-
der til mine Læber.

Takke Angerika for hendes venlig-
heden og skikke Ernst's Brev,
hvilke var af indrette.

Men ah, hvad skal der
i Linder, som ikke efter Tron,
efter Lærende Ljærdetro, Lige
som at denne Theologi & det be-
rare!

Jeg havde mig gaaet behøvet
Læstha Brevet over mita præ-
mole her 18/12 og en liden intro-
ducera mine gæster i den berønde

förhållanden, men vägar ej, då
vi ju kan ha så
liten chans.

Hjartl. hälsningar till Angelika
& Blaf från din Tacksvard
Längs för John Ternstedt
Lagård 10/10 96

2000

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

göra både ett och ett annat.

Men för när det gäller, nediga steg och
nya uttryck, gör det oss möjligt att
läsa...

Här i Norrving och Angerika.

En sista besökare

Norin S. S. S. S.